

Vrij als Sara, doch in de woestijn als Hagar.

(Hemelvaart.)

En de vrouw vluchtte in de woestijn.
Openb. 12:6a.

Toen Hagar, de slavin van Sara, op gevoelige wijze eraan herinnerd was, dat het kind van Abraham, dat zij onder het hart droeg, geen cederboom kon worden, waaronder zij zelf kon schuilen tegen de hitte, van haar harden slavedienst, toen vluchtte zij. Zij riskeerde daarmee het gevaar, dat ze het jonge plantje van het nog ongeboort kind in de kiem zou laten verstikken, en in het woestijnzand verwijnen. Haar vlucht uit de tent van Abraham, is een eigenmachtig onttrekken van Abraham's kind aan zijn rechtspositie. En zulks omdat zij zelf weigert vernederd te worden. Groot of dood, Abraham's rijkdom, of anders desnoods de armoede van de woestijn. Alles of niets.

Die eigenmachtigheid was een zonde; „de Engel des Heeren” heeft haar dat onder het oog gebracht. Die „Engel des Heeren”, aldus prof. dr. G. Ch. Aalders, is „eene bijzondere manifestatie van het Goddelijke wezen zelf. De christelijke exegete” — aldus de schrijver — „heeft, vermoedelijk niet geheel ten onrechte, deze manifestatie Gods bepaaldelijk in verband gebracht met den tweeden persoon der H. Drieënheid”.

Maar straks komt dan ook in het laatste bijbelboek het tegenbeeld van wat hier ons verhaald wordt in het eerste bijbelboek. In Genesis zien wij Hagar gereed om Ismaël's lamp te dooven, nog eer zij helder op kon vlammen. Straks moet zij terug naar de tent, waar later Izak zal geboren worden. Maar het tegenbeeld daarvan vinden wij in Openbaring 12. Daar is „de vrouw” die een „mannelijken zoon” baart de kerk. Het blijkt, nader bepaald, de kerk van het Nieuwe Testament te zijn; want de „vrouw” heeft reeds achter zich de hemelvaart van Christus (vs 5), en wordt nu welhaast aangeraakt met den zegen van het Pinksterfeest (vs 14).

Nu is het bekend, dat de kerk juist in dezen haren overgang van het Oude naar het Nieuwe Testament in de dagen van Hemelvaart en Pinksterfeest, door Paulus in een merkwaardige allegorie met den naam van „Sara” wordt geëerd. Paulus maakt in den brief aan de Galaten een tegenstelling tusschen de kerk van het Oude en die van het Nieuwe Testament. Hij dient de eerste aan onder den naam van „Hagar”; want Hagar was slavin, was nog dienstbaar, en al haar kinderen blijven in die dienstbaarheid. Zij erven niet met den zoon der vrije, met Izak. De naam van Hagar dient Paulus ter typeering van de kerk van het oude verbond; ook deze lag nog in boeien, ook zij was nog vervreemd van die hooge vrijheid, die Christus haar verwerven zou; een vrijheid, ook ten aanzien van de menschen. Maar daar tegenover wordt dan de kerk van het Nieuwe Testament getooid met de emblemen van de vrije Sara. Die kerk is vrij. Zij beschikt over rechtsgoederen en rechtsheerlijkheid, welke beide onvervreemdbaar zijn. Zij is ontheven van dat juk, dat geen der vaders dragen kon. En al haar kinderen zijn nu vrij in Christus.

Hierbij is dit het merkwaardige: wanneer men Paulus' uitspraak, onder herinnering aan het verhaal van Genesis, legt naast dezen tekst uit de Openbaring van Johannes, dan schijnt de kerk, juist in het tijdstip, waarin zij Sara's rechten krijgt, de dienstbaarheid te gaan deelen met Hagar. „De vrouw” van Openb. 12 heeft het recht op Sara's volle erfenis; en al haar kinderen hebben ook dat recht. Maar zij die het recht heeft op de vrijheid en het erfgoed van Sara, keert in tot de woestijn, al waar zij slechts kan leven, indien het wonder ingrijpt. Blijft dit uit, dan moet zij daar vermachten, gelijk ook Hagar, straks met haar inmiddels geboren zoon, aan den lijve ondervonden heeft.

Deze tegenstelling is scherp. De echte Hagar wil niet met „een deel” volstaan. Ze begeert binnen het kader der desiderata van Abraham's tent „alles”, anders neemt zij liever „niets”. Maar de kerk van het nieuw Verbond, die „Sara”, weet, dat zij in Christus recht op alles heeft; doch, geloovende aan haar recht op „alles”, doet zij praktisch voor een tijd afstand van de inbezitting der goederen, die haar verzekerd zijn krachtens haar erfrecht. O neen, haar erfrecht zelf geeft zij niet prijs; dit ware gruwelijk ongeloof, dit ware een Ezau's daad. Maar zij doet afstand voor een tijd van de praktische genieting van de haar geschonken goederen, ofschoon ze rechtens haar bezit zijn. Zoo vlucht zij in de woestijn, op het uur, waarin de Vader zegt: wees vrij, als Sara.

In deze positie zijn nog allen, die gelooven naar den aard van het Nieuwe Testament. Zij zijn verheerlijkt door het geloof in en met Christus, hun Hoofd. Maar de praktische genieting van die heerlijkheid toefte nog. En nu gaan zij niet de leuze „alles of niets” toepassen op hun eigen wijs, die eigenwillig is, doch slechts op Gods manier

willen zij te Zijner tijd in bezit nemen wat hun is toegezegd. Zij weten dat voor God inderdaad het woord waarachtig is: „alles of niets”: in het verbond zijn of er uit zijn, als vriend of als vijand gelden in 't gericht. Maar zij, die alles „hebben” naar het recht Gods, en in hope, weten toch onderscheid te maken tusschen rechtsbezit, en de praktische genieting van het volle uitgekeerde bezitsgoed. Zij weten, dat wat voor hen weggelegd is in den hemel, hun eigendom blijft, ook al zien zij het nog niet hier op aarde.

Alles of niets, — die spreuk is ons geopenbaard, en wil in rekening komen, zoo vaak de vraag rijst, wat God in Zijn boeken heeft geschreven. Maar het is een dwaasheid, haar te rangschikken onder de ervaringsconclusies, die de menschen in hun boeken noteeren, als zij ons met de oogen des vleeschs zien op- en neergaan onder hen. De natuurlijke mensch onderscheidt niet de dingen die van den Geest van God zijn. Hij onderscheidt niet, dat de kerk, in de woestijn vluchtende, daar in het oord der ballingschap van Hagar, de rechten oefent, en ook heeft, die voor Sara gelden.

Dies wenden wij onzen blik af van wat de menschen van ons denken, en zelfs van wat wij zelf in ons eigen leven naar het vleesch waarnemen, en wij gaan met Sara de harde woestijn van Hagar in, wij laten ons schroeien door de brandende zon, en dragen de vervolging van de wereld, en dulden den smaad, die ons om Christus' wil overkomt, en hopen onder dit alles op het heil des Heeren, dat eenmaal „Sara” met al haar kinderen in de heerlijkheid zal opnemen, om wat ons rechtsbezit is, ons ook in bezit te laten nemen door de hand, die tast naar een kroon, die onverderfelijk is.

Dat is Hemelvaarts-werkelijkheid. Het Hoofd verheerlijkt, de leden in de woestijn. Christus buiten schot, de christenen onder schot. Er blijft een rust nog over voor het volk van God. Wij leven in de bedeeling der onderpanden: de trouw van Hem, die ze gaf of nam, die geldt voor het geloof, en sterkt in 't dragen van ons kruis. De einden der eeuwen zijn op ons gekomen sinds den dag van Christus' hemelvaart; maar het zijn dan ook de einden der eeuwen.

Erfgenamen jubelen alleen maar in 't geloof. En dat geloof is hun eenige oriëntatie-mogelijkheid; alleen daardoor zien zij, dat zij in de woestijn een plaats hebben, haar van God bereid. De „Engel des Heeren” behoeft die plaats, met de bronnen der verfrissing, niet achteraf te wijzen. Want vóór de vrouw van Openbaring 12 de woestijn introk, is haar van die plaats, en van haar bereiding door God, en van haar immer vloeiende bronnen, een stellige verzekering gedaan door het onfeilbaar Woord.

K. S.

KERKELUK LEVEN

De schouwing in Amerika. (I.)

Het is onzen lezers reeds bekend, dat tijdens mijn verblijf in Amerika een officieuze samenspreking plaats heeft gehad tusschen predikanten van de „Chr. Ref. Church” en anderen van de „Prot. Ref. Church” (waaraan ds H. Hoeksema verbonden is). Tijdens die conferentie heeft ds Hoeksema een referaat geleverd, waarop ik, zoover het mij mogelijk was (ik had het stuk tevoren niet gezien) op verzoek der chr. geref. broeders geantwoord heb. Teneinde misverstand af te snijden, en zoo mogelijk den goeden gang der zaken te helpen bevorderen, heb ik tijdens die conferentie aangeboden, ds Hoeksema's referaat over te nemen in „De Reformatie” en mijn mening daarover uit te spreken. Ik durfde dat doen, omdat ik van onderscheiden kant vernomen heb, dat ook in Nederland voor het Amerikaanse geslacht groote belangstelling bestaat. Ik zal dus in enkele achtereenvolgende nummers het stuk van ds Hoeksema in zijn geheel opnemen, zooveel de ruimte telkens toelaat, en dan antwoorden. Hieronder vindt men reeds het begin van ds Hoeksema's artikel, dat ik overneem uit „The Standard Bearer” van 15 April j.l.

Dit antwoord reeds nu beginnende merk ik op, dat de gedachte van een samenspreking door mij eerst besproken is met enkele predikanten van de Chr. Ref. Church (die ik het eerst ontmoette). Toen zij bereid bleken, heb ik ook ds Hoeksema, in gezelschap van enkele zijner collega's, gevraagd. Ze waren eveneens onmiddellijk bereid. Daarna is de zaak verder in handen gegeven van een comité, dat tegen den tijd van mijn tweede verblijf te Grand Rapids erin slaagde, een vergadering bijeen te roepen.

Ik deed dit in de overtuiging, dat er velerlei misverstand in het spel is, alsmede, dat er in de vijftien jaar, die sinds 1924 verlopen zijn, wel een en ander veranderd is. Met het laatste doel ik op de m.l. ten goede gewijzigde problemstelling. Ik geloof, dat er in het stuk van ds Hoeksema zelf meer dan één aanknopingspunt ligt voor verdere, en dan vruchtdragende discussie. En met het eerste doel ik op het in mijn Reinsdrücken reeds gememoreerde feit, dat velen meenen, dat in Amerika zoo iets als een gemeene-gratie-theorie is vastgelegd, en dat voor het minst de drie

punten (waarover later) dogmatische formuleeringen zijn van enkele kardinale hoofdstukken der leer inzake de gemeene gratie. Ik weet, dat voor het koesteren van die meening (die ook in Nederland gevoed wordt) aanleiding bestaat, als men n.l. zich baseert op wat er zoo al geschreven is in de pers. Maar toen ik in het gebouw der Theol. School te Grand Rapids een bespreking over de gemeene gratie had ingeleid, verklaarde prof. dr. M. J. Wijngaarden, hoogleraar in de oudtestamentische vakken, dat van een dogmatische formulering geen sprake kon zijn. De drie punten moesten zoo niet worden gezien¹⁾. Hoewel ik wist, dat anderen daar anders over dachten, was ik toch blij met die opmerking, omdat ze m.l. precies stuurde in de richting, die mij gewenscht schijnt. De drie punten, struikelblok voor velen, mogen vooral geen andere en geen meerdere beteekenis hebben, dan na a de letter er aan toe te kennen is. Ziet men ze in het „licht” van uittalingen en krantenartikelen van deze, dan wel van gene zijde, dan komt men nooit tot pacificatie. Laat men echter al, wat erom heen staat aan officieuze interpretatie en inlijsting los, en bekijkt

1) Naar belofte geef ik de aantekeningen van prof. Wijngaarden letterlijk hier weer:

„In verband met de vraag geopperd aangaande: „DE GUNSTIGE GEZINDHEID GODS JEGENS DE MENSCHHEID IN HET ALGEMEEN”. Acta, 1924, p. 145.

I. Alweer geen dogmatische formulatie, alszoodanig; maar een wederleggende formulatie, — de ontkennde gunstige gezindheid, of de gunstige gezindheid zooals ontkennde, ten opzichte van Gods „schepselen in het algemeen”, Acta, 1924, pagina 146; hier dus de mensch als vleesch in bonam partem. Cf. Noachitisch Verbond, Genesis 9:17.

II. Bewijzen: (zeer verkort.)

A. Cf. Acta, 1924, Artikel 132, pagina 149: „IV. In verband met de instructies die er op aandringen dat de Synode zich over de leer der algemeene genade als zoodanig uitspreke,.....” (ALSZOODANIG: Nog niet; dewijl: „nog volstrekt geen 'communis opinio' in deze zaak”. Acta, 1924, p. 149.

„Omdat dogma's niet gemaakt maar uit den strijd der meeningen geboren worden”, p. 149.

B. Cf. Acta, 1924, Artikel 132, pagina 145: „I. De Synode overwogen hebbende dat deel van het Advies der Commissie in het Algemeen, hetwelk voorkomt onder punt III onder het hoofd: Behandeling der Drie Punten, komt tot de volgende conclusies:....

Hier is sprake van de Drie Punten, COMMA. Nergens worden ze door de Synode van 1924 genoemd. De Drie Punten van de Algemeene Genade. De band die de drie punten samenbindt is niet een dogmatische band, alszoodanig, maar het wederleggende karakter van deze drie punten tegenover zekere citaten uit de geschriften van ds H. Hoeksema en ds H. Danhof, in verband met zekere uitspraken onzer Belijdenisschriften.

Zoo ook in de ds H. Bultema-zaak was er sprake van de twee gewraakte punten, niet: de twee punten van het Chiliasm of „Dispensationalism”. Ergo ook hier: Niet de Drie Punten van de Algemeene Genade; maar „De Drie Punten”, (van de wederlegging van ds H. Hoeksema en ds H. Danhof). Of: de drie gewraakte punten.

Conclusie: Zooals men in De Drie Punten, in het algemeen, geen dogmatische maar een wederleggende formulatie heeft, zoo heeft men ook, bijgevolg, geen dogmatische maar een wederleggende formulatie, in de volgende zinsneden uit het eerste punt:

de gunstige gezindheid Gods jegens de menschheid in het algemeen, dat is jegens de menschen als „schepselen”, Acta, 1924, pag. 146, de mensch als vleesch in bonam partem, Genesis 9:17.

C. Een dogmatische formulatie zou moeten rekenen met het volgende:

De Schrift spreekt van Gods goedheid, genade, gunst over allen; maar ook van Zijn toorn over allen; en van Zijn lankmoedigheid over allen. Beide de begrippen „genade” en „toorn” worden eenigszins samengevat door het begrip lankmoedigheid. Zoo werkt men in de richting van een dogmatische formulering, maar een dogmatische formulering, alszoodanig, werd niet beoogd door de Synode van 1924. Cf. Acta, pagina 149.

D. Een dogmatische formulering zou ook moeten onderscheiden tusschen de gemeene genade en de algemeene genade: (Cf. Van Mastrigt, Eerste Deel, p. 439; Acta 1924, p. 128.) Gemeene: „liefelijkheid”, de gebroken staf, liefelijkheid, Zach. 11:10. Cf. Calvin.

Algemeene: „En Ik zou die groote stad Nineve niet verschoonen?” Jona 4:11, verschoonen, Hebreeuwsch: „a-chus van chus, pity, look upon with compassion, Psalm 72:13 he shall have pity on the poor and needy; (Many other Scriptural references to chus are given in the Hebrew Lexicon of Brown, Driver and Briggs.). Cf. Calvin: Jona.

E. Het is ook waar dat het gevaarlijk zou zijn in een dogmatische formulering één van de eigenschappen Gods op den voorgrond te stellen, ten koste van een andere.

Dan zou men beter kunnen zeggen: „DOOR AL UW DEUGDEN AANGESPOORD, hebt Gij Uw woord en trouw verheven.....

Is 't dat mijns vijands gramschap brandt, Uw rechterhand zal redding geven”. Psalm 138:2, 4. „.....Want Gij hebt VAN WEGE UWEN GANSCHEN NAAM Uw woord groot gemaakt..... Uw hand strekt Gij uit tegen den toorn mijner vijanden”. Psalm 138:2, 7.

Wil men niet één van Gods deugden op den voorgrond stellen, dan kan men zeggen:

„door al Uw deugden aangespoord”, „van wege Uwen ganschen naam”, Psalm 138.

God is eenvoudig, ondeelbaar, wordt aangespoord door al Zijn deugden, van wege Zijn ganschen naam.

Eenvoudig, ondeelbaar is God, in Zijn verhoudingen tot Zijn volk. (Verhoudingen: Cf. vleesch in bonam partem, vleesch in malam partem, geest.)

Eenvoudig, ondeelbaar is God ook in Zijn verhoudingen tot anderen. (Verhoudingen: Cf. vleesch in bonam partem, vleesch in malam partem.)

Al die verhoudingen hebben betrekking op Gods gansche zelfopenbaring. In al die verhoudingen wordt VAN WEGE GODS GANSCHEN NAAM ZIJN WOORD GROOT GEMAAKT. Ps. 138”.

men ze ad-
Vandaar dan
chr. geref. z
greep ten b
was geworpe
kamer.

Ik heb dan
conferentie
trekking
jets van be
in de verte
stuurde op e
gratie-proble
scherper zo
en zulke s
gripen zou
aanwijzen
dan velen o

In die ov
hooren van
hem dingen
meer dan ó
corzaken va
Wil men ell
tot stand ko
wordt op de
wel zijn co
gedrag(s)ij
men confere
Een volger

De Heere
Pro

Is z

De onmie
van enkele
Gereformeer
keer van Dr
door deze er
hoogleraar,
tusschen be
fundamente
scheiden lev
tot eenige a
die in zijne
niet alleen,
groepen el
samenprek
punten, die
mogelijk, we
Op de conf
predikanten
het één de
of wij onze
en bereid z
in de „Stan
meer dan ó
der vruchten
tot zulk een
niet teveel,
het vooral o
Christelijke
den, om een
ik wil mijn
spreken vo
vergadering

Intusschen
wicht is vo
dat we elke
bereiding v
ties, die thi
ongewensc
algemeen v
Van eene
daarop vol
te verwacht
dus elach, M
waaronder
nopen tot v
dat de kom
daar een zel
die het o
beneveld. St
in Nederlan
en nuchterd
is voor alle
Ik ben van
moet worde
altaar is. D
haast geschi
onmogelijk,
dingen, die
ander licht
is het zijn
straden heb
gratie, en d
om ons gesc
een oordeel
dige besprek
in deze bes
en der laat
meerde) Wa
het oordeel
bewandelen
naren zijn
te worden
om ons van
het den bro
zekeren, dr
worden bes
om mijzolv
vermaning
lijken geest.

2) De Kuit
ook in Nede
bezuurde;